

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERADT NYASTE SÖNDAGSMAGASIN.

N:o 29.) Utkommer hvarje Söndag. Göteborg den 16 Juli 1854. Pris för år: 6 R:dr 32 sk. B:co. (VHI årgången)

Dominik Franz Arago.

Kanske är ett namn, som, för mängden knappt eller blott litet är känt, och utan tvifvel vet det stora flertalet icke, hvilken helgongloria detoaktadt omstrålar den hädangångnes hufvud. Massan beundrar också i allmänhet blott de män, som under svärdsklang och kanondunder framtråda och åt civilisationen utdela sår; men för vetenskapens hjeltar, för civilisationens och kulturens vårdare måste dess minne upphjelpas. Arago var en af dessa ledare, som hjälpte att grundlägga den nya naturvetenskapen, och det är just detta gebit af vetandet, som i senare tiden småningom beredt sig insteg hos folket; den vetenskapliga världen visste redan längesedan att

värdera den store tänkaren och forskaren, men hans tänkande och forskande blef till nytta för hela världen, och i det han riktade vetenskaperna, visste ingen så som han att göra de vunna resultaten till gagn för folkets nytta. Hans verksamhet som astronom och fysiker, hans arbeten öfver galvanism och magnetism, hans forskningar öfver ljusets polarisation, hans upptäckter öfver den genom rotation utvecklade magnetism visste han sjelf att göra till en ny mäktig häfstång för handel och sjöfart, industri och landthushållning. I hans hand var vetenskapen aldrig en död.

Arago lif blef icke fritt från stormar. Född i Estagel den 26 Febr. 1786, erhöi han sin första bildning i ett collège i Per-

pignan, hvilken stad under senare åren icke lät frantaga sig äran att sända honom som ombud till deputerade kammaren. Knappt sjutton år gammal, lemnade Arago år 1803 detta collège, för att efter en lysande examen inträda i polytechniska skolan i Paris, hvarifrån han snart derefrer utnämndes till sekreterare i byrån för geografiska och astronomiska längdmätningar vid observatorium. På den berömde Monges rekommendation uppdrogs han år 1806 af Napoleon, att, gemensamt med Biot och de spanska kommissarierna Chaix och Rodrigues, fortsätta de af Mechain och Delambre påbörjade arbetena för en meredians mätning. Arago begaf sig för detta ändamål till det södra Spanien, och lade med detta gedigna arbete, som tjenar det me-

triska systemet till basis, första stenen till sitt beröm.

Det emellertid emellan Frankrike och Spanien utbrutna kriget ådrog den unge lärde många slags lidanden. Rundt omkring honom började befolkningen gripa till vapen; han sjelf ansågs som en spion och måste förklädd som bonde taga flykten. Icke tänkande på annat än att rädda sina papper och instrumenter, sökte han skydd på ett spanskt skepp, och låter sig gerna insperra i Belvers citadell, blott för att vinlägga sig om säkerhet för sina arbeten. Härifrån kunde Arago begifva sig till Algier och snart derefter inskeppa sig till Marseille. Det fartyg, som bar honom till hemmet, togs dock under vägen af en spansk kapare, och Arago sändes till pontonerna på Palamos, hvarest han måste förrätta de tyngsta arbeten. På deyens af Algier bemedlag slutades hans lidanden. Åter inskeppade han sig till Marseille, men olycklig som första gången, ser han sig kastad tillbaka till afrikanska kusten, ankommer till Bugia och måste, för att säkert kunna hinna till Algier, taga vägen dit förklädd som Beduin. Icke stort bättre hållen än en betjent, använde deyen den unge franske lärde som tolk på sina korsarskepp och först efter upprepade framställningar af franska konsulatet lyckades det Arago att år 1809 återfå sin frihet.

Vid sin återkomst till Frankrike fann den så hårdt prövade rättvist erkännande för sina arbeten, sitt mod och sina öfverständna lidanden. Ånskönt blott 23 år gammal, utnämndes han dock redan till ledamot af vetenskapernas akademi och till professor vid polytechniska skolan, hvars varma försvare han alltid var och der han undervisade i tjugo år. 1830 utnämndes han till sekreterare på lifstid för vetenskapernas akademi och beklädde denna ansvarsfulla post till sin död. I synnerhet var det observatoriet, hvaråt han företradesvis egnade sig, och härunder knöt han förbindelser med alla utländska akademier af betydelse. Alla lärda sällskap i hela världen ansågo det för en heder att räkna honom bland sina medlemmar och med alla vetenskapens heroer stod han i den innerligaste förbindelse. Genom denna oupphörliga förbindelse med de honom mer eller mindre jemnliska snillen, underlät han dock icke att uppmuntra, vårda och beskyuda unga talenter, och den framåtsträfvande ungdomen fann alltid i honom en trogen rådgifvare. Resultaterna af sina arbeten har Arago nedlagt i en mängd vetenskapliga verk, berömda lärdes memoirer och biografier, dess-

utom var det hufvudsakligen årsboken för längdmätningarnes byrå, som utgjorde den årliga frukten af hans literära verksamhet, och som han gjorde till ett verk af största betydelse. Så väl i sina skrifter som föredrag var han ett mönster af klarhet, elegans och snille.

Arago var ej blott en lärd. Från år 1830 finner man äfven hans namn nära förenadt med Frankrikes politiska historia och hans deltagande i händelserna bidrog ej litet att undergräfvat hans kraftfulla konstitution. Parlamentarismen, som Lupvig Napoleon gjorde ett slut på, bidrog att undergräfvat Aragos helsa. Då jag sommaren 1839 kom till Paris, bragte mig förhållanden, som här ej kunna oemännas, i närmare beröring med de såkallade nationalmännen, till hvilka Arago enligt sina politiska åsikter hörde. Hos Garnier-Pagès, oppositionens dåvarande ledare, förenade sig för det mesta dessa män i sällskapslikt umgänge. Man råkade här den stränge Dupont de l'Eure, den älskvärde Lafitte, Bethmont, Jolly, den tystlåtna Raspail, den orubblige Marrast, de demokratiska bokhandlarna Pagnerre och Degouve-Denunques, den sluge Bastide, den eldige Dupoty och annu många andra; äfven Arago kom oftare dit. Hos honom hade naturen valt ett motsvarande yttre för ett stort snille. Man ser högst sällan en ståtligare figur, ädlare och uttrycksfullare ansigtsdrag än hans; i hans minspel och rörelser uttryckte sig hela glöden från södern, der han var född. Hans böjliga och klangfulla röst höjde sig, om tillfället så fordrade, till ett väldigt umfang; sålunda stodo alla en talares naturgåfvor honom tillhuds, och vid sina rikt omvexlande föredrag fann han alltid uppmärksamma öron, antingen han talade som professor, akademiker eller deputerad. Matematikern lät i dessa fall aldrig misskänna sig i hans tal, alldenstund han alltid var klar och bestämd, och visste att göra de mest invecklade frågor allmänt förstådda.

Så ifrigt Arago än antog sig de politiska frågorna, så var han dock ojemförligt större som vetenskapsman än politiker. Man kunde mycket väl märka detta i sammankomsterna hos Garnier-Pagès. Jag tror, att hans vetenskapliga arbeten togo honom för mycket i anspråk, för att han tillräckligt skulle kunna hafva tid att befatta sig med politiska studier; men med politik måste han såsom fransman sysselsätta sig, ty utan politik är i Frankrike ganska litet beröm att skörda, och Arago älskade beröm med pas-

sion. För den glans, som omgaf hans namn, såg Arago sig ställd i spetsen för den demokratiska oppositionen, han var härunder en af dess taktfullaste ordförare och lät aldrig i kammaren gifva hugg på sig.

Några år senare hörde jag Arago tala vid Garnier-Pagès graf och vid sådana tillfällen voro hans föredrag af hänförande magt. En annan gång hörde jag honom i kammaren, då hufvudstadens befästade diskutrades; han använde väl förgäfvets hela trollkraften af sina ord, men hans tal var icke desto mindre ett mästerstycke, som verkade långt utom kammarens tränga rum. Februari-revolutionen införde Arago i den provisoriska regeringen, efter hvars upplösande han så temligen försvann från den politiska skådebanan. Då Ludvig Napoleon hade tillvälat sig högsta magten och fordrade alla statens löntagares trohet, vägrade Arago att gå denna ed. Då böjde sig magten för vetenskapen. Kejsaren efterskänkte akademikern eden, för att icke beröfva fäderneslandet hans dyrbara tjänst. Man handlade här på omse sidor hederligt.

Att Aragos förtjänst af den vetenskapliga världen fann tillbörligt erkännande, är redan nämnt; men på ett ännu mera populärt sätt blef detta honom till del då han 1834 besökte Storbritanien, städerna Edinburg och Glasgow skyndade att tilldela honom hedersborgarrätt. Likaledes utnämnde Konungen af Preussen honom, vid stiftelsen af orden *pour le merite* 1842, till riddare af densamma.

Sitt vetandes rika skatter har Arago uppebevarat för oss i en umfangsrik literär kvarlätenskap, hvaribland finnes bland annat ett ytterst gedigt utkast öfver "populär astronomi," som skall omgifva den frejdades namn med nytt beröm. Arago gör härigenom stjernverlden tillgänglig för folket. Ännu större uppseende skola hans "Studier öfver de berömdaste uppfinningar" väcka, ett verk, hvaruti allt, hvad konst och vetenskap frambragt, på det åskådligaste och populäraste sätt blifvit behandladt.

Arago dog, 67 år gammal, med oförsvagad ande, och fattigare blef världen på en af dess skönaste prydnader.

Kristallpalatset i Sydenham.

(Forts. och s. från N:o 28.)

Aktierna voro sålunda tecknade, kapitalet anskaffadt, det kongliga tillståndet utverkadt, grundstycket inköpt och betaldt, och nu verkade alla, som voro anförtrodde planens utförande, med all kraft. Namn sådana som Paxton, Fox, Henderson, Fuller, Owen Jones, Digby Wyatt, Beshav o. s. v. betecknade de personer, som med verksamhet utförde detta arbete. Första pelaren upprestes den 5 Augusti 1852 och man hoppades och hade äfven i början till afsigt att kunna öppna byggnaden den 1 Maj 1853; men de sedermera ofantliga utvidgningarna af planen gjorde det emellertid outförligt.

Ändamålet med byggnaden är icke blott att tillfredsställa ögat, utan man skall äfven uti densamma finna näring för vetandet. För att ernå detta mål beslöt sällskapet att inrätta flera afdelningar. En ethnologisk afdelning skulle innehålla grupper af de olika menniskoracerna i naturligt storlek med alla de dragter, rustningar, vapen, verktyg, fordon, musikalska instrumenter, skepp och sirater, som åskådliggöra nationernas seder och bruk. En botanisk afdelning innehåller levande växter regionvis och ordnade efter de olika klimaterna. En zoologisk afdelning omfattar uppstoppade exemplar af olika djurarter och denna afdelning skulle erhålla ett ytterligare behag derigenom, att vid den geografiska grupperingen skola botanik och zoologi förenas med hvarandra. Man uppställde nemligen grupper af djur, från skilda länder mellan växter, som tillhöra samma lokaliteter, så att för åskådaren med en blick erbjudas de karakteristiska former, under hvilka lifvet, såväl i växt- som djur-verlden, framträder i alla jordklottets regioner. De fyrfota djuren och foglarna uppstoppas och uppställas troget efter lifvet; fiskarna komma att synas simma och menskogrupperna befinna sig i närheten af växterna och djuren, som med dem bebo samma himmelsstreck. Äfven marken och de allmänna företeelserna i hvar region angår efterhärmas så mycket som möjligt. En geologisk afdelning åskådliggöres icke blott medelst uppförda sten- och jordhvarf för jordbildningens olika epoker, utan man befolker också dessa regioner med de jättelika före syndfloden befintliga djuren, hvilkas kvarlevor man funnit i dessa hvarf.

Alla dessa afdelningar hafva en vetenskaplig karakter. En samling af råämnen är bestämd att bilda en öfvergång från vetenskapen till de nyttiga konsterna. De här uppställde profven omfatta ting, som äro eller kunna blifva föremål för handeln och industrin och äro uppställda på ett sätt, som för vänner af industri och naturkunnighet gifver möjlighet fullständig upplysning om kvalitet, ursprung och konstvärde. Härvid kommer en noggrann klassifikation att ega rum, såsom t. ex. mineralier för ornament, mineralier för vetenskapliga ändamål, metalliska mineralier, brännbara mineralier, byggnadsmaterialier, alkalier och salter, medicinska örter och parfym, vegetabiliska och animaliska födoämnen, byggnads- och redskapsvirke, väfstolar, läder-, skinn- och pelsvaror samt olika ämnen, såsom t. ex. stärkelse, gummi, harts, terpentin, olja, färgämnen, hofvar, horn, elfenben, ben o. s. v. •

Utställnings-afdelning — kristallpalatsets i Hyde Park enda och egentliga syfte — är här blott en bland många. De här utställde industri-alstern blifva af vida mindre kvantitet och icke geografiskt grupperade. Men den kommer äfven, åtminstone enligt en tidigare plan af direktionen, att få ett mera kommersielt utseende, än den i Hyde Park. Utställarna komma att betala hyra för begagnandet af den dem upplåtta platsen — denna hyra är bestämd att bilda en del af sällskapets inkomster — och häremot tillåtes dem att idka handel i byggnaden. Men på det att det hela icke för mycket skall urarta till ett helt och hållet bazarföretag, förbehålla sig direktörerna rättigheten att neka tillträde i vissa fall. Detta tyckes oss vara en mycket vigtig punkt, alldenstund kristallpalatsets värdighet och undervisande syfte betydligt skulle inskränkas, om det erhöi utseende af en leksaksbutik. Äfven hafva, såvida vi äro riktigt underrättade, direktörerna den afsigt, att inrätta saken så, att icke blott en pröfning af de till utställning inlemnade varor eger rum, utan att försäljningen icke heller får ske på stället; man skall nemligen inrätta byråer, hvarest beställningar kunna inlemnas.

En ytterligare afdelning har lika litet att göra med vetenskaperna som med industrin — det är den sköna konsten och i detta afseende förberedes här ett skå-

despel, som ännu aldrig haft sin like. Vi höra i samtal och läsa i böcker om byggnader och arkitektoniska konstverk af Assyrier, Egyptier, Greker, Romare, Byzantiner, Saracener och andra nationer; vi hafva här af bildningar i böcker och fragmenter af deras bildhuggeri-arbeten i åtskilliga muséer; men huru vore det väl, om vi fingo se verkliga efterhärmingar af sjelfva byggnaderna? Att utföra detta beslöto kristallpalatsets i Sydenham entreprenörer uti en följd af gårdar uppställa efterbildningar från den äldsta ända till den bysantinska och mauriska tiden.

Kristallpalatset i Sydenham står, såsom vi redan sagt, på en höjd, som erbjuder en praktfull utsigt. Byggnaden är något kortare och smalare, än den i Hyde Park var, nemligen 1608 fot lång och i transeptens största bredd 384 fot bred. Men i höjd öfverträffar den vida sin föregångare. Byggnadens hela längd krönes af ett halfrunt tak, så högt från marken som den gamla byggnadens transept, nemligen 136 fot. Vid norra och södra ändan befinna sig tvenne transepter af lika höjd, men i midten en, som är ännu 70 fot högre än dessa, så att façaden på detta ställe är fulla 200 fot hög. Hela materialen af det gamla palatset har omarbetats till det nya och dessutom tillökts med en oantlig myckenhet ny. Glasat till taket är tjockare än det förra och den vattentäta kittningen en ännu förträffligare. För att bringa omvexling i det enformiga af det långa halfrunda taket, äro der, hvarest de tre transepterna korsas skeppet, uppbyggda låga fyrkantiga torn. På grund af en senare utvidgning af planen uppbyggdes på östrasidan vid hvarje byggnadens ända ytterligare en flygel, som sträcker sig 576 fot ut i trädgården och hvilka omgivas af italienska terrasser; äfven är här inrättad en undre parterrotal, vanligen kallad sir Joseph Paxtons tunnel, genom hvilken man kan komma till trädgården, och skall begagnas till uppvärmning af byggnaden, medelst en rad af ugnar och 50 engelska mils långa ångrör.

Det inre af byggnaden har icke så många parallellt löpande gångar som den gamla. Mellanskeppet är ungefär hundra fot högt med rader af pelare och gallerier på begge sidor, men dessa palare gå längre in i skeppet, så att de erbjuda mera storartade ljus- och skuggmassor.

Hvad indelningen af utrymmet angår, så skall mellanskeppet erhålla tvenne eleganta bassiner med fontäner, bryggor, statyer och vextler och andra delar af skeppet, såsom mellanlinien af hvarje transept konstverk af olika slag. Längs begge sidorna af hela skeppet och transepten emellan de olika gårdarne och rundt omkring desamma har en yppig blomsterträdgård blifvit anlagd med blommor och sällsynta vextler. Gårdarne för de sköna konsterna äro åtta eller tio till antalet och industriens alster komma på samma sätt att mera ordnas tillsammans i gårdarne än i gårdarne. Gallerierna, som erbjuda en utomordentligt imponant utsigt öfver det inre af byggnaden, skall egnas åt den praktiska industrins alster, under det att samlingar för skön konst och naturhistoria befinna sig på sjelfva marken och de tyngre maskinerna intaga ett par-

terrum i östra hälften af byggnaden. Derjemte skall äfven inrättas en restaurationsgård i Alhambras stil och en annan byggnad i byzantisk stil, hvarest man kan erhålla bakelser och punsch och på samma gång inhemta arkitektoniska studier. Änskönt byggnaden och parken icke på långt när äro så fuländade, som vi här angifvit så hafva dock företagens ledare beslutat att redan d. 10 Juni kristallpalatset skulle upplåtas för publikens besök och drottningen har redan öfvervarit cermonien vid palatsets högtidliga öppnande.

Likasom vid verdensutställningen år 1851 skall inträdesafgiften om Måndagen, Tisdagen, Onsdagen och Thursdagen vara 1 sh.,

om Fredagen en half krona och om Lördagen 5 sh., så att shillingsdagarne palatsets besök från London med fram- och återfärd torde kosta för 1:sta klassen på jernbanan 2 1/2 sh., för 2:a klassen 2 sh. och för 3:e klassen 1 1/2 sh. Öppnandet af palatset sker om Måndag hvarje vecka kl. 9, Tisdag, Onsdag och Thursdag kl. 10 samt Fredag och Lördag kl. 12.

Franska Östersjö-flottan i Kieler-hamnen.

Den 22 Maj omkring klockan elfva förmiddag, säger en korrespondent, inträffade

Franska Östersjö-flottan i Kiels hamn den 22 Maj.

jag med ett tåg, som befördade hundratal skadelystne, från Altona till Kiel. Staden svärmade af främmande, och värds husen voro så öfverfyllda, att vi icke kunde på något ställe förskaffa oss en säng. Efter frukosten läto vi af en sergeant för sjösoldaterna, hvars bekantskap vi gjort i värds huset, föra oss till en af de tre krigsångare, som hade kastat ankar i den inre hamnen v.d. staden, för att intaga vatten och kol. Men sedan begåfvo vi oss i en båt ut till flottan, som i bugten vid Bellevue, omedelbart under sommarnejet, af hvilket den fått sitt namn, låg uppställd i slagordning. Det var en prakfull syn. Ju närmare den friska brisen förde oss till

man, som förde oss omkring i skeppets alla vinklar och vrår, steg ned med oss ända till det understa däck och på det mest förekommande sätt förklarade och visade oss allt, som var värdt att se. Det är ett otroligt vimmel på ett så stort skepp, som är bemannat med mer än tusen matrosar och marinsoldater, men allt går till med den yttersta ordning och punktlighet, hvar och en har sin noggrannt utmäta plats och ingen är nånsin i vägen. Vi framträdde till flere grupper, som sutto och stodo omkring kanonerna. Såväl matrosarna som sjösoldaterna hade ett friskt och modigt utseende, hvilket åstadkom ett angenämt intryck. Alla voro klädda med den största renlighet och snygghet, och de fleste voro kraftiga gestalter, ur hvilkas ögon lyste en djerf krigisk anda. Isynnerhet föreföllo oss skeppsgossarne (*mousses*) muntra och glada, och af hvilka vi fö-

refunno en hel mängd. De tycktes vara mycket intagne för sjölivet och glädde sig, när de åt de främmande framräckte tåget till skeppstrappan eller för dem finga exercera med kanonerna eller geväret. På alla skeppen tycktes man hafva firat en stor tvättfest; ty på hvardera hängde flere hundrade skjortor på uppspände linor, fladdrande i luften, hvilket på afstånd erbjöd en egendomlig syn. I vapenrummet sågo vi en massa mordinstrumenter, muskötter, bössor, sablar och pikar. Men framförallt intrisserade oss kanonerna, bland hvilka några under vår närvaro begagnades till exercis, som utfördes med mycket precision. Efter en half timmes uppe-

skeppen, desto imponantare blef det skådespel, som den mäktiga armadan med sina mörka skeppsskräf, sina kanoner, master, rår, spiror och segel företedde. Den bestod af åtta stora lineskepp och fyra fregatter, som presenterade sig för oss i följande ordning:

Venstra flygeln.

Lineskepp:

Inflexible (amiral Parseval-Desbènes' flaggskepp) 90 kan. — Hercule 100 kan. — Trident 90 kan. — Tage 100 kan.

Centrum.

Lineskepp:

Duguesclin (kontreamiral Penaud's flaggskepp) 80 kan. — Breslau 90 kan.

— Jemappes 100 kan. — Duperré 80 kan.

Högre flygeln.

Fregatter:

Poursuivante 52 kan. — Andromache 60 kan. — Virginie 50 kan.

Vi foro direkte till Inflexible från hvilket en bred trappa gick ned, hvarigenom uppstigandet betydigen lättades, och vid hvilken redan flere båtar lågo fyllda med besökande. Vår fråga, om ett besök på skeppet var tillåtet, blef vänligt besvarad med ja, och snart stodo vi på det breda däck bland det exercerande manskapet. En af officerarne, som tjente en grupp damer som ledsagare, visade oss till en midship-

håll lemnade vi skeppet med det intryck, att de förenades magt i Östersjön genom denna eskader skulle i alla afseenden få en betydlig tillväxt.

Åtgärder vidtagne i England till förbättrande af de arbetande klasser- nes ställning.

(Forts. fr. No 28.)

Den äldsta näringsförening i Frankrike är den 1835 grundade, af fyra medlemmar bestående föreningen af arbetare för tillverkning af prydnader, som med obetydligt kapital under åtta års tid verkade med omväxlande framgång. Inre stridigheter hotade då att upplösa sällskapet, men genom antagandet af ett nytt reglemente ökades medlemmarnes antal, och vinsten af företaget. Enligt de på en dyrköpt erfarenhet grundade stadgarne fick ingen medlem, vid vite af 25,000 Franc, skilja sig från föreningen för att öppna egen verkstad. Insattserne utgjordes uteslutande af det personliga arbetet. Kapitalet var odelbart, och årligen måste en sjundedel af den rena vinsten läggas till detsamma. Arbetslönen var bestämd enligt en viss grundsats, och vid årets slut fördelades vinsten ibland medlemmarna i förhållande till deras arbete. Denna förening äger ännu bestånd, och räknar nu elfva medlemmar. De mesta Pariser-föreningar äro inrättade enligt denna förebild, och lofva i allmänhet god framgång, ifall de ej, såsom erfarenheten bevisat, öfvergå till slutna skrän, och endast göra sin egen förstoring till hufvudändamål. Så länge nemligen de första medlemmarna lefva går machinens hjulverk förträffligt, men år förflyta, kapitalet växer, den anda som lifvat grundläggaren förslappas och utdör småningom alldeles, och sednare tillkomne medlemmar finna det mera fördelaktigt, att inskränka än att öka sitt antal. Brister uti organisationen framträda, och man hör handverkare högt tillvita föreningarne att vara slutne gillen.

Ledde af erfarenheten hafva näringsföreningarne bestämt lönen efter den rigtige regeln: att en arbetare måste få lön i förhållande till huru mycket och huru väl han arbetar, så att den lättjefulla och tuskaren förtjenar mindre än den flitige och skicklige. Obetingad likhet uti lön var socialisternes stående älsklingsfordran, och det behöfdes erfarenhetens ovedersägliga vittnesbörd för att bevisa det orätta och opraktiska häruti,

Hvad förvaltningssättet beträffar, så likna de Fransyska föreningarne några af de våra. Medlemmarna välja, vanligen för ett år, ett utskott som äger att afgöra alla frågor, hvilka ej erfordra ett gemensamt beslut. Hvarje år äga tvenne allmänna sammankomster rum. Några af dessa föreningar erhöles lån af staten till sitt grundande, eller ytterligare utveckling af sin verksamhet; andra upptogo lån af enskilda personer, och vid en del föreningar sammansköto medlemmarna sjelfve den erforderliga summan.

Vi vilje här meddela några historiska notiser om några Pariser näringsföreningar; att uppräknas dem alla blefve alltför vidlyftigt. Skräddareföreningen var den första som stiftades efter revolutionen 1848, och man inrymde åt densamma en del af skuldfängelset vid Rue-Clichy. Innan kort räknade denna förening 2000 medlemmar; lönen var 2 Fr. om dagen, utom andel uti vinsten. Gynnad af provisoriska regeringen erhöles föreningen en beställning af 40,000 uniformer, och oaktadt priset var ganska lågt, så steg dock föreningens kapital genom bidrag och vinst inom tre månader till 75 000 Fr. Efter Junidagarne upplöstes föreningen, men flere af de fordnade medlemmarna bildade ett nytt sällskap, som nedsatte sig uti Faubourg Saint-Denis och gjorde affärer för 100,000 Fr, hvilka afkastade 6 procents ränta. Bestående af 60 mästare kan denna förening förfoga öfver flere hundrade biträden.

I Mars 1849 förenade sig flere instrumentmakare för tillverkning af fortepianos. Hela deras kapital uppgick knöppast till 2,500 Fr. och deras verkstad var en eländig takkammare vid en nästan öde gata. För att förskaffa sig de nödvändiga råmaterialierne måste de använda utomordentlig klokhets och sparsamhet. I början försärdigade de endast ett enda piano, hvilket de kunde försälja i Maj, och då erhöles hvarje medlem för första gången en lön af 6 Fr. Småningom tilltog fabrikationen, som för det närvarande äger ett visst förtroende. Antalet af medlemmar har stigit till trettiofem; de betala för verkstad och nederlag en hyra af 2,000 Fr. och äga ett kapital af 50,000 Fr. Till den stora utställningen sände de tvenne instrumenter, hvilka vittnade om dugligt arbete.

I Augusti månad 1848 bildades af 14 medlemmar filhuggareföreningen, hvars ka-

pital uppgick till 2,300 Fr. i råämnen, och 500 Fr. contant. Redan de första dagarne efter det deras försäljningsmagasin blifvit öppnadt för allmänheten erhöles hvarje arbetare 20 Fr. af inkomsterne. 1849 erhöles de af regeringen ett förskott af 10,000 Fr., och från denna tid lyckades företaget så förträffligt, att medlemmarnes antal i December steg till fyratiotvå; de ägde då tvenne försäljningslokaler, och betalade i hyra och afgifter öfver 2,200 Fr. Årliga tillverkningen skall uppgå till 60,000 Fr., och afkasta en vinst af 15 proc. De erhöles patent uppå en uppfinning af förbättrade filar, dem de försälde till 25 å 30 procent högre pris än det vanliga, och hvarmed de till och med utträngde de Engelska tillverkningarne. Arbetslönen äro femtedel högre än vid andra fabriker.

(Forts.)

Wilson's apparat för blåsning af flaskor, försedde med skrufgängor.

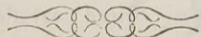
Med afbildning, Fig. 1—3.

Ändamålet med denna inrättning är att tillverka glasflaskor, hvilka rundtomkring halsen äro försedde med skrufgängor, så att man kan påskrufva en kapsel, och dy medelst tillsluta flaskans mynning. Fig. 1 visar denna inrättning sedd ofvanifrån, Fig. 2 i lodrätt genomskärning, och Fig. 3 sedd från ändan. Med grundplåten *a* står en cylinder, *b*, i förbindelse, hvilken fasthåller formen *c*, hvaruti flaskan blåses; denna form är endast bestämd för flaskans kropp. Flaskans hals bildas af tvenne andra formler *d*, hvilka äro fästade på de båda armarna *e*, som, i det de bilda ett slags tång, kunna röra sig omkring pelaren *f* uti horisontal (vågrät) plan. Om nu denna tång tillslutes, så lägga sig de båda formler *d*, hvilka hvardera på inre sidan äro försedde med hälften af en mutter, omedelbart tillsammans öfver formen, och bilda derigenom den urholkning som gifver flaskans hals sin form. För att åstadkomma tångens tillslutande och öppnande, äro dess armar på främre sidan genom sig korsande stänger *g* förbundne med ramen *h*, hvilken kan vrida sig omkring de båda tapparne *i*. Skall tången tillslutas så trampar arbetaren med foten på det vid *h* fästade trampbrädet *k*, så att den sidan af ramen går bakåt vid hvilken detta trampbräde befinner sig. Skall tången åter öppna sig så lössläpper han trampbrädet, hvarvid denna

sida af ramen åter går upp, emedan den andra sidan af densamma är tyngre. Vid den sistnämnda sidan är en flyttbar bult *b* anbringad, medelst hvilken ramens rörelser kunna regleras.

Vid begagnandet tager glasblåsaren som vanligt glasmassan uppå blåsröret, öppnar tången, och inför massan uti formen *c*, samt börjar uppblåsa densamma. Då glasmassan härvid tillräckligt förlängt sig så att ändan af röret befinner sig högt nog öfver formen, så tillslutes tången, och flaskan fulländas genem ytterligare blåsande, hvarvid medelst formdelarne *d* skruvängarne afbildas på yttre sidan af halsen. Tången öppnas derpå åter, flaskan uttages ur formen, afspränges från röret, och kanten på halsen göres färdig på vanligt sätt.

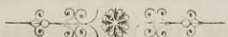
Den här beskrifne form medförer den fördelen att formdelarne, som gifva gestalt åt flaskans hals, lätt kunna utbytas då de blifvit förbrukade, och att dessa formdelar ej alltid behöfva vara lika för samma form, utan kunna hafva olika gestalt, blott de med sin inre kant behörigen sluta till formen *c*.

T. A. Stran's klockringningsapparat;

Med afbildning Fig. 4.

Enligt uppfinnarens påstående hafva klockor försedde med denna apparat det företrede framför de vanliga, att klockornets skakning undvikas, en vida mindre kraft erfordras vid ringningen, och anslagen ske med stor noggrannhet, samt sluteligen att den fornämsta orsaken till klockornas sönderspräckning undvikas genom förekommande af kläppens återstudsning. Såsom figuren utvisar, hänger, enligt Stran's method, klockan fast, men kläppen är, utan att vara i förbindelse med klockan, upphängd vid ställningen *B, D*, som går upp nära till klockans öfversta del. Medelst häfstången *D* och de den med häfstången *C* förbindande dragstänger öfverföres rörelsen till kläppen ifrån de vid ringar *a*, upphängde dragripen *b*. Häfstängernes och dragstängernes längd bero naturligtvis af klockans storlek.

Guibal's Djupplo (Defonceuse).

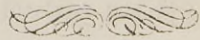
Med afdelning Fig. 5

Den så kallade spadkulturen har mången vän inom landbruksyrket. Vi ogilla endast så tillvida detta odlingsätt, som vi anse men-

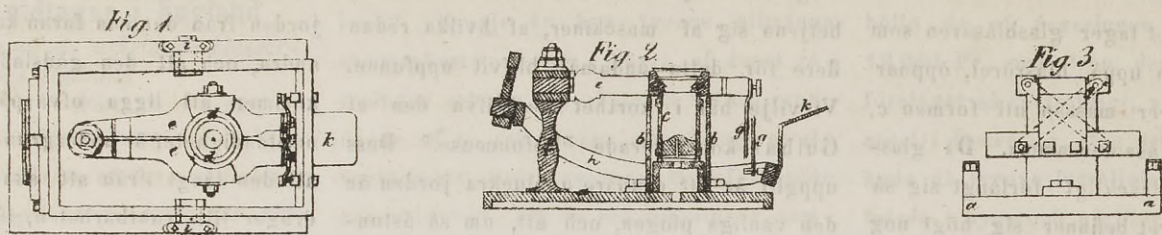
niskokrafters användande till gräfning ej vara lönande, och vid den mekaniska vetenskapens nuvarande ståndpunkt ej motsvara ändamålet. Då deremot en djup bearbetning af åkerjorden erfordras, så må man betjena sig af maskiner, af hvilka redan flere för detta ändamål blifvit uppfunne. Vi vilje här i korthet beskrifva den af Guibal konstruerade "Defonceuse." Dess uppgift är att djupare uppluckra jorden än den vanliga plojen, och att, om så åstundas, blanda undergrunden (alfven) med den öfre åkerjorden. Jacques Tojon i Remiremont säger angående denna maskin: Alla ekonomer öfverensstämmer deruti, att en lucker undergrund är en oundgänglig nödvändighet, ifall man vill erhålla en god skörd af ett stort antal växter, som slå djupa rötter. Sedan flera år tillbaka har man i Frankrike öfvergifvit den tron, att en djupare uppluckring ej vore nödvändig. Den bekanta djupplojen har hittills verkat mycket godt; men den äger ej nog styrka, och går ej nog djupt för att kunna omkasta en helst någorlunda fast åkerjord. Guibal's *Defonceuse* skall afhjelpa dessa olägenheter. Uppfinnaren har redan för densamma erhållit en guld- och en silfvermedalj af landbrukliga komiteer. Redan detta förordar hans uppfinning. En ansedd fransysk journal uttalar sig äfven till förmån för densamma, och stöder sitt yttrande uppå egen åskådning af dess verksamhet.

Guibal's *Defonceuse* består af ett hjul af gjutjern på hvars omkrets tvenne rader något krökta, spetsigt utlöpande taggar befinna sig. Hjulaxlarna vrida sig omkring uti lager emellan de båda längdträden, framför hvilka ett par oxar spännas. Åkern upplöjes först med vanlig plog, och allt efter beskaffenheten af den jord som skall bearbetas med djupplojen göres denna mer eller mindre tung. Hjultaggarne upprifva häftigt jorden, alldeles såsom det skulle ske genom flere efter hvarandra följande hackor, och denna upphackning går ända till ett djup af 50—80 Centimeter allt efter hjulets diameter. Ungefär hälften af diametern är verksam. Taggarne stå öfverhufvudtaget fem till sex tum ut från hjulkanten, deras antal är 16—20; de hafva vid den tjockare ändan en ansats med hvilken de stödjä sig emot den inre sidan af hjulet, då de vid maskinens sammansättande slås igenom från inre sidan. Taggarne uppkasta jorden, och åstadkomma derigenom

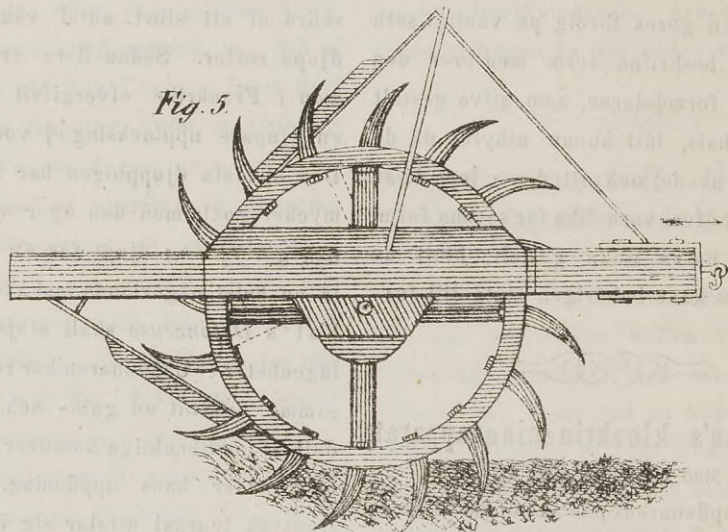
enganska fullkomlig omblandning. Ofvan och undertill äro vid längdträden anbringade strykskenor af jern på hvilka taggarne stryka af sig, och sönderdela jorden, och medelst hvilka äfven åstadkommes att jorden från den ena färan kastas in uti den andra, och att den gödslade jorden alltid kommer att ligga ofvanpå. Under vissa omständigheter är undergrunden så beskaffad att den långt ifrån att skada, tvärtom bidrager till fruktbarheten, ifall den blandas med åkerjorden; t. ex. då den innehåller lera, kalk och sand. Önskar man åstadkomma en sådan blandning så borttager man den nedre, baktill anbragta afstrykaren. I detta fall afstrykes jorden af den främre, öfre afstrykaren först sedan den följt med hjulet under en stor del af dess omlopp. Jorden faller uppå tvenne, längsmed längdträden anbringade, sneda ytor. Den öfre afstrykaren är så inrättad att den fjäddrar något litet, då man par gånger låter djupplojen gå uti en och samma fära. Sålunda kan man efter behag fördjupa åkerjorden, utan att behöfva använda ett alltför stort hjul, och alltför stor dragkraft. Halfva diametern af hjulet ända till axeln kan begagnas för djupet. Är hjulet af gjutjern, så verkar det genom sin egen tyngd; är det deremot trädet så lastar man axeln med en sten. Då man vill skaffa djupplojen från ett fält till ett annat, så sätter man tvenne vanliga kärrhjul uppå hjulaxeln. Vid djupplojen är anbringad en häfstång, medelst hvilken plöjaren styrer plojen, och beständigt håller hjulet i lodrät ställning, samt aktar det för omstjelpning då man vänder. Om behörig omsorg användes arbetar denna maskin så, att undergrunden kastas uti den öppna färan under den nästföljande färens jord; dock kan man ej förekomma att ju vid jordens bearbetning den ogödslade jorden blandar sig med den gödslade. Häraf följer att landbrukare, som begagna denna maskin, måste under de följande åren väl gödsla sina fält ifall de blifvit fördjupade medelst djupplojen. Förfar man på detta sätt så erhåller man en för vitbetor, majs, hampa m. fl. växter förträfflig bearbetning af jorden. Denna djupplo kostar 175—300 Fr. allt efter dess storlek, och egvar sig förträffligt till gräfning af afloppsdikeyn, och till dikning för nedläggning af rör (*Drainage*).

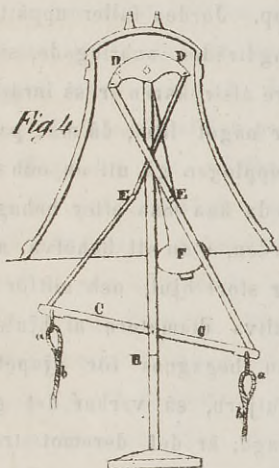
Wilson's apparat för blåsing af flaskor försedde med skruvgänger.

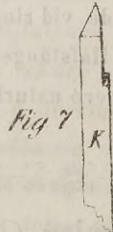
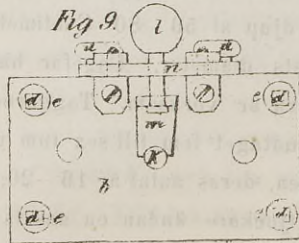
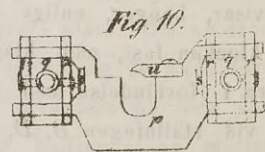
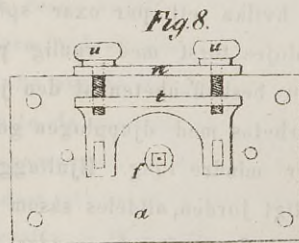
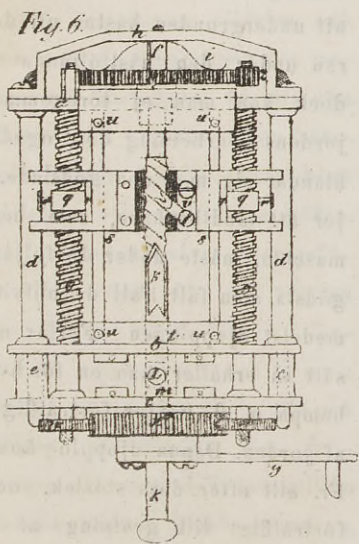
Guibal's Djupplog (Defonceuse.)

Stran's Klockringnings-apparat.

Pflügers machin för tillverkning af vridna träarbeten.

Nästa N:o utgifves den 23 Juli.

C. Petersens Officin 1854.

Cornelia.

(Forts. fr. N:o 28.)

Jag förskräcktes, utan att ännu veta hvarför, och andan betogs mig, under det jag med stora ögon betraktade fru Eugenia.

— Cornelia? frågade hon med darrande stämma. Vet ni det ännu icke, signor Harry?

— Jag? Hvad skulle jag veta? ropade jag förfärad. Hvad har skett? Hvar är Cornelia?

— Hon är borta, borta kanske för alltid, svarade matronan, utbrytande i en ström af tårar och med uttryck af förtviflan föll hon ned på en stol.

— Borta? upprepade jag ljudlöst och utan att begripa hvad här förefallit. Cornelia borta? Men hvar? Hvarför är hon borta?

— Ni vet ännu icke, att signor Giuseppe och signor Pietro hafva blifvit bortspjåpade af Österrikarne? snyftade matronan. Cornelia vill uppsöka och följa dem.

Jag stod som förstenad, oförmögen att göra mig ett klart begrepp om det jag hörde. Jag var nästan böjd att tro, att fru Eugenia yrade.

— Men, signora, utbröt jag, jag kommer från Markus-platsen, der jag lemnat Giuseppe och Pietro, hvilka just nu blifvit befriade ur fängelset.

Matronan betraktade mig med stora ögon och tycktes nu på sin sida icke förstå mig.

— Gud vare lofvad, sade hon slutligen, om ni talar sanning! Ty då är faran öfver och jag skall få återse mitt kära barn, min Cornelia. Men huru är det möjligt?

— Ja, huru är det möjligt? frågade äfven jag. Har kanske ett falskt rykte också trängt sig hit, likasom det var fallet i staden? Har Cornelia gått ensam, och hvarthän?

— Icke ensam! svarade matronan. Sådant hade jag icke tillåtit i dag under ett så förfärligt tumult. En bättre herre, en officer, var här och afhemtade henne.

— Leopold? frågade jag, helt och hållet ur stånd att förklara mig sammahänget.

— Icke herr von S., honom känner jag ju! svarade matronan. En annan.

— En annan? mumlade jag för mig själf. Detta förstår jag icke; det måste vara ett misstag! Jag besvär er, signora, tala! Hvad sade han, hvad ville han?

— Han kom mycket brådsande, svarade fru Eugenia. Cornelia blef först rädd vid hans anblick, men han bad henne tusen gånger om ursäkt. Han kommer, sade han, alldenstund signor Giuseppe härtill uppmanat honom. Österrikarne hade efter långt vägrande beslutat att lemna Venedig, men vilja taga de fångne med sig. Giuseppe

låter säga sin dotter, att om hon ännu en gång vill se honom, så borde hon skynda, och låta sig föra af den officer, som bringar underrättelsen.

— Hvarför förstår jag icke ett ord! sade jag helt och hållet bedöfvad. Och Cornelia följde honom?

— Utan tvifvel; min Gud, hvad skulle hon göra? utbröt matronan. Hennes fader bortförd till ett främmande land, kanske uti en evig fångenskap. Naturligtvis ville hon se honom, och jag är öfvertygad att hon följt med honom. Det stackars barnet! Hon darrade som ett asplö! Jag har aldrig sett henne så utom sig. Hon tog ej med sig annat än sin kapp och slöja samt något guldmynt. Derefter hviskade hon, i det hon omfamnade mig, att hon känner officeren, att han en gång förföljt henne och att hon ej kunde tåla honom. Men man kunde misstaga sig, och att hon nu vore honom särdeles tacksam för den tjänst han visade henne.

Vid dessa ord for det igenom mig som en blystråle, och det var som om en kall jernhand hopkramade mitt hjerta.

— Cornelia kände honom? frågade jag med dåf röst. Hvem var det? Huru såg han ut?

Jag hörde knappt matronans flyktiga beskrifning. Jag hade nu visshet, förlärlig visshet. Cornelia hade gått i fällan, hon hade trott på den eländiges ord. Hvilken annan kunde väl denne officer vara, än grefve von R?

Denna förfärliga tanke, den plötsliga öfvergången från den högsta glädje till förtviflansfull fasa, beröfvade mig för ett ögonblick besinningen. Jag sjönk emot väggen; det mörknade för mina ögon, jag tryckte händerna för ansigtet och utstötte en djup, qvallsuck.

— Min Gud, hvad går åt er! ropade fru Eugenia förskräckt. Ni är blek som ett lik!

Hon skyndade fram och ville bistå mig. Jag visade henne med en smärtsam rörelse tillbaka. Jag behöfde några ögonblicks ro, fattning, för att icke blifva vanmäktig.

Derpå rätade jag plötsligen upp mig. En glimt af hopp, af själförtroende genomfor mig. En inre driffjäder, ett slags förtvifladt raseri grep mig. Jag kände min hand krampaktigt knyta sig, mina tänder beto ihop sig.

— Hvarthän, hvarthän har han fört henne? utropade jag. Jag ber, jag besvär eder, tala, fru Eugenia.

Jag hade gripit matronans hand och kramade den så hårdt i min, att den goda frun måste hafva känt häftig smärta. Nästan

förskräckt såg hon på mig; kanske trodde hon, att jag hade blifvit vansinnig, eller att min sjukdom hade återvändt.

— Vänta ett ögonblick! Jag kommer nu i håg! svarade hon ängsligt. Hon skulle stiga uti hans gondol — till — ja, nu vet jag det — han skulle föra henne till arsenalen, der hvarest skeppen ligga.

Jag hörde ej mera. Nästa ögonblick var jag på gatan. Min hatt höll jag ännu i handen. Jag tryckte den djupt ned i pannan och störtade ned till kajen.

Det gifvas plötsliga, underbara förvandlingar i människans sinnesrörelser. Ännu för få ögonblick sedan var jag uti ett till vansinne gränsande upprördt tillstånd, nära vid att dödas genom öfvermått af min förtviflan. Nu hade en dödlig köld, ett stål-satt lugn inträngt i mitt hjerta. Detta lugn var onaturligt, sjukligt — utan tvifvel; det var kanske blott resultatet af min förra upprördhet, en slags förlamning af mina själskrafter. Men jag behöfde ett sådant tillstånd, för att kunna verkställa det jag förehade. Jag behöfde en lugn, kall öfverläggning, och denna hade likasom igenom ett under blifvit mig till del.

Redan på afstånd ropade jag till förarne af en ledig gondol, att de skulle vänta. Derpå kastade jag mig i båten och gaf gondoliererna befallning att ro mig till arsenalen, och det med en kraft, som om det gällde deras eget lif. Jag tillkastade dem penningar. Huru mycket, vet jag icke. Jag erinrar blott, att gondoliererna studsade och sedan förde årorna med en sådan kraft och hastighet, som om det gällde deras eviga salighet.

Från ön St. Chiara till arsenalen är en lång väg. Begge punkter äro med hela stadens längd skiljda från hvarandra. Men härför tänkte jag icke. Jag var vida skiljd från denna stormande, hela längtan, som på min fart från Markus-platsen till Cornolias boning knappt hade lemnat mig lugn att vänta på ankomstens ögonblick. Jag satt i gondolen styf och rak som en staty, en död. Jag hvarken tänkte eller öfverlade under hela farten. Min ande var likasom borta och tycktes vilja hemta sig efter det våldsamma slag han erhållit.

Jag vet icke huru länge farten varade. Jag vet blott, att jag efter någon tids förlopp ankom i närheten af arsenalen, såg byggnaderna ligga framför mig och slutligen de fyra lejonerna, som äro uppställda framför hufvudingången.

Här återfick jag smänigom min besinning och jag måste nu öfvertänka, hvad jag ville företaga mig för att utföra min

plan. Jag sprang ut ur gondolen och besteg den fria platsen framför arsenalen, i det jag trängde mig in emellan människomassan.

Det herrskade här en obeskriflig förvirring. Officerare och soldater i brokig blandning, till en del med vapen och packning, trängdes om hvarandra till de olika dörrarne på arsenalen, hvilken i och för sig bildade en liten stad. Båtar, lastade med krigsförråd och militära effekter, genomskuro den lilla bassinen inom byggnaden. Här såg man enskilda ordnade piketer, der stodo om hvarandra grupper af arsenalarbetare och marinsoldater, med oförvägna, mörka ansigten, följande antingen långsamt eller alls icke officerarnes befallningar. Jag såg framför mig en bild af den militära disciplinens fullkomliga upplösning, och tviflade numera intet ögonblick, att Österrikarne hade beslutit att lemna staden. Jag leddes till denna slutsats af de enskilda infanteriasdelningar, som anlände från staden för att begifva sig om bord på fartygen.

Så hastigt det var mig möjligt, trängde jag fram emellan människohopen, och upphann den stora portalen. Soldater, officerare och matrosar sprungo om hvarandra. Det var mig omöjligt att få en af dem att stanna och besvara mina frågor, hvarför jag såg mig tvungen att på måfå tränga mig in uti den vidlyftiga byggnaden, öfverlemnande mig åt ödet och min goda lycka.

Slutligen kunde jag emellertid icke tränga längre fram. Jag fann öfverallt stängda dörrar, eller öppna men tomta rum, och varseblef ej en enda människa, som kunde gifva mig någon upplysning. Jag blef orolig och otålig. Mitt upprörda tillstånd började åter. Ändtligen varseblef jag en gammal man med grått hår och skägg, klädd som arsenalarbetare, gå långsamt med korslagda armar fram och tillbaka i stora vapensalen och endast då och då kasta en blick igenom fenestret.

Jag helsade på honom och frågade honom hvar grefve R. bodde. Den gamle betraktade mig med stora ögon och frågade hvad jag ville grefven. Jag svarade, att jag icke kunde yppa detta, men att han visade mig en stor tjänst om han ville gifva mig den äskade upplysningen.

— Hvilka underrättelser kan ni ha att bringa grefven? frågade han ännu en gång.

— Alls inga! svarade jag otålig. Jag har blott några få ord att tala med honom.

— På godt eller ondt? frågade han ytterligare.

— Det beror af grefven sjelf! svarade

jag, förvånad öfver den gamles nyfikenhet. Ar ni en vän af grefven? Hvarför frågar ni mig?

— Jag är en Venetianare! svarade den gamle stolt i det han vände sig bort ifrån mig.

Nu visste jag nog; af denne gubbe hade jag intet att frukta. I största hast sade jag honom, att grefven ännu i sista ögonblicket af sin härvaro hade begått ett brostreck, för hvilket jag ville draga honom till ansvar. Den gamle begärde mitt hedersord på, att detta var sanning. Detta kunde jag med största lugn gifva honom. Derefter förde han mig in uti en annan byggnad och lemnade mig, sedan han visat mig igenom hvilken dörr jag hade att gå in.

Raskt öppnade jag densamma. Det var ett förmak, uti hvilket en österrikisk marinsoldat var sysselsatt med att i största hast pocka några koffertar.

— Bor grefve R. här? frågade jag, kan jag få tala med honom?

— Ja han bor här! svarade soldaten. Men grefven har ej nu tid att tala med någon; ty vi skola genast resa.

— Anmäl mig! befalle jag; jag måste ovillkorligen tala med grefven. Gör inga omständigheter!

Jag kastade ett guldmynt till honom. Han stack det tackande till sig och frågade efter mitt namn. Jag nämnde ett, som säkert var likaså obekant för grefven som mig sjelf; ty mitt torde jag icke yppa. Kanske kunde grefven känna det och ana min afsigt. Om det fanns någon utgång till bakbyggnaden kunde han ju lätt smyga sig undan, och allt vore då för mig förlorat.

Tjenaren anmälde mig och jag trädde in. Haru klappade ej mitt hjerta! Men jag tog mod till mig. Jag ville spara Cornelia för ett uppträde, som för henne måste blifva ytterst pinsamt då hon erfor rättasammanhanget.

Jag fann grefven resklädd och ängslig blickande ut igenom fenestret. Cornelia satt på en soffa. Hennes ansigte var blekt, och hon tycktes hafva gråtit, men hade nu fattat sig och tycktes hafva beredt sig på allt.

Såsnart hon fick se mig, skyndade hon fram till mig under ett utrop af öfverraskning.

— Det är ni, Harry! ropade hon gladt. Jag visste, att ni icke skulle öfvergifva oss!

— Visst icke! svarade jag, i det jag tryckte hennes hand och sökte dölja min rörelse; det var mig angeläget, att icke låta henne ana rätta förhållandet.

— Har ni funnit min fader, min broder? frågade hon hastigt. Tala!

— Jag kommer just nu ifrån dem, svarade jag, tvingande mig till lugn. Men detta måste herr grefven känna.

— Han har skickat ett bud, inföll Cornelia fort. Vi veta ännu icke i hvilken del af arsenalen de fångne uppehålla sig. O, Harry, hvilken olycka! Men jag är lycklig öfver, att vi är hos oss. Jag repar åter mod och hopp.

Jag betraktade grefven. Han hade känt igen mig och blifvit blek och orolig.

— Min herre, sade han, ni har velat tala med mig. Hvad önskar ni?

— Jag har ett ord att tala med er ensam, svarade jag, om ni så tillåter.

— Jag vet icke hvad ni kan hafva att säga mig, svarade han förlägen. Jag känner er icke.

— Det gör intet till saken, svarade jag. Jag kommer för att tala med er i en angelägenhet, som i afseende på ett bref angår er mycket nära —

— Ah således! Kom då! sade han, i det han öppnade en dörr till ett sidorum och förde mig in uti detsamma. Han var så förvirrad, att han icke varseblef det hänliga leendet på mina läppar.

Jag stängde sorgfälligt dörren efter oss och ställde mig derefter framför grefven.

— Herr grefve, sade jag med fast och afgörande ton. Hvar är Giuseppe G. och hans son?

— Det vet jag icke! svarade han, förskräckt öfver min ton.

— Ni visste alltså, att de icke voro här i arsenalen? frågade jag, i det jag skarpt fixerade honom.

Han gissade nu min afsigt och blef ännu blekare, men trodde sig kunna imponera på mig, genom att antaga en stolt och likgiltig mine.

— Jag vet icke med hvilken rättighet ni gör mig dessa frågor? svarade han trotsigt.

— Med samma rättighet som den gången på Giudecca, då jag sade er, att jag skulle krossa er, om ni längre förföljde oss! svarade jag lugnt.

— Min herre! ni är i mitt rum, ropade han; stäfsja er!

— Och ni är i mitt våld! svarade jag kallt. Med dessa ord framtog jag ur min ficka en pistol, som jag den tiden alltid bar på mig, och spändde haren. Svarta mig nu, fortfor jag; men lugnt och tydligt!

Han bleknade och ville gripa efter sin värja, men öfvergaf denna föresats, då han såg min fasta och beslutsamma mine.

— Hvilken afsigt hade ni, frågade jag, då ni berättade Cornelia en osanning och öfvertalade henne att följa er, under den förespegling, att hon här skulle träffa sin fader?

— Och derom frågar ni? svarade han med ett frivolt leende. Samma afsigt som den gången jag följde efter henne på Giudicca och förfrågade mig om hennes bön.

— Och hvarför förde ni henne hit, då ni dock visste, att hennes fader icke vore här, och just nu, då ni är sinnad att lemna Venedig?

Han skrattade högt. Rimligtvis ansåg han mig för en färskalle, som icke begrep hans afsigter.

— Skratta icke, sade jag kallt. Jag begriper fullkomligt er plan. Ni ville taga Cornelia med eder, under den förevändning, att hennes fader skulle föras bort med Österrikarne. En slagt uttänkt lögn, herr grefve, som mera hedrar er fintlighet än er sedlighet. Endast begriper jag icke huru ni kunde hoppas, att edert företag skulle krönas med ringaste resultat hos en dame sådan som Cornelia G.

Han skrattade åter, änskönt det skedde med tvång.

— Hon är en venetianska, sade han derpå. Jag inser nog, att hon i början skulle blifva litet förskräckt, när hon vid sin ankomst till Triest icke der fann sin far, att hon skulle utgjuta några tårar, när hon äfven i Wien icke hörde något af sin fader. Men hon skulle icke blifva den första, som tröstat sig, och jag skall göra mitt bästa, för att lugna henne.

— Ni är en eländig skurk! ropade jag vred. Men derefter besinnade jag, att jag skulle förnedra mig sjelf genom att i denna människas åsyn ådagalägga ringaste hetta, och jag frågade honom därför med lugn:

— Huru har ni upptäckt Cornelias bön? Den var temligen undangömd.

— Inlet var lättare än det, svarade han med ett sjelfbelåtet leende. Jag hade mina spioner, jag förmodade, att hon skulle besöka sin fader i fängelset och jag lät passa på henne.

— Jaså, sade jag, det var ganska enkelt. Jag inser, herr grefve, att ni tillvägagått med stor försigtighet; men tyvärr vill eder olyckliga stjerna att jag alltid korsar er väg. Ni får denna gången resa ensam. Låt icke tiden falla eder lång. Men akta er att åter komma till Venedig; ty jag ser mig då nödgad att tala med eder på ett annat vis!

— Åhå! ropade han, då jag med förakt

vände mig ifrån honom för att lemna rummet. Hvad ämnar ni göra? Begå icke någon obetänksamhet! Det kunde komma att stå eder dyrt. Tro icke, att jag för så godt köp låter Cornelia undkomma. Aflägsna er nu, eljest tillkallar jag mina soldater, för att beleidsaga eder.

— Utan tvifvel skall jag gå, svarade jag lugnt, ty jag finner alls icke något nöje i edert sällskap. Men jag ämnar gifva signoran min arm och anmoda henne att följa mig.

— Är detta ert allvar? ropade han, i det han ursinnig betraktade mig med stora ögon.

— Utan tvifvel, svarade jag med ett kallt leende. Jag är ej i sinnesförvaltning att skämta.

Han ville skynda till fenstret, för att öppna det och ropa om hjälp. Jag förekom honom och spärrade vägen. I detta ögonblick kastade jag en blick ut igenom fenstret.

Alla gårdarne voro uppfyllda med marinsoldater, som beväpnade sig och prydde sig med Venedigs färger. Detta varingen syn som kunde uppmuntra grefven.

Straxt derefter visade sig en annan fäslig syn för våra blickar. På ett torn åt högra sidan sågo vi en ensam man stå. Det var arsenalens kommandant, öfverste Marinovich, en sträng, beslutsam man. Han tycktes hafva flyktat upp på tornet; ty nedanför brusade en förvirrad hop arsenalarbetare, och då jag öppnade fenstret, hörde vi det vilda ropet: "Döden åt Marinovich!" skälla upp till oss. Några ögonblick senare sågo vi några arbetare klättra upp till tornet. Marinovich gick emot dem, och kort derefter borrade en arsenalarbetare ett famns långt skeppsborr igenom hans lif. Marinovich störtade ned. Säsom jag sedan erfor, hade denne stolte, trotsige man frågat mängden, om den ville hafva honom lefvande eller död, och då man svarade honom "levande", hade han med kallt blod stigit dit upp. Före sin död hade han begärt att få bigta, men arbetarne, förbittrade öfver hans förra stränghet, hade svarat honom med det gäckande ropet: "Nästa vecka!" med hvilka ord han vanligen brukade tillbakavisa deras böner och besvär.

Förfärad och med skallande tänder betraktade grefven denna syn.

— Har ni ännu mod att göra mig motstånd? frågade jag, likaledes gripen af det förfärliga skådespelet. Vill ni dela kommandantens öde?

Han svarade icke och sjönk likblek ned på en stol. Jag bevärdigade ej pultronen

med en enda blick mera, utan lemnade rummet och läste dörren efter mig.

Cornelia emottog mig uti den största spänning. Också hon hade från fenstret bevittnat den förfärliga scenen.

— Har ni sett det? frågade hon rysande. O, min far, min bror! Säkert skola Österrikarne hämnas! Fångarnes lif sväfsa i den största far!

— Frukta intet, Cornelia, sade jag. Kom, jag skall följa er till eder fader.

Hon såg förvånad på mig och sökte sedan grefven med ögonen.

— Och grefven! ropade hon. Hvar är han? Vill han icke följa oss! icke visa oss vägen?

— Jag skall finna vägen utan honom, svarade jag. Kom blott! Han har insett, att jag har äldre anspråk att leda er, än han. Han stannar kvar här.

Cornelia betraktade mig med stora ögon och tycktes icke förstå mig. Darrande af rörelse gaf jag henne armen, den hon med viljelös tillgifvenhet mottog.

Vi gingo ut igenom förmaket. Soldaten blickade förvånad efter oss. Derefterskyndade vi öfver gården, utan att säga ett ord. Arsenalarbetarne och marinsoldaterna läto oss obehindradt passera. De voro venetianskt sinnade och jublade för republiken.

— Men hvarthän för ni mig, Harry? frågade Cornelia, ovillkorligt tvekan, då vi gingo igenom den stora arsenalbyggnaden. Hvar finna vi min far?

— Kom, kom blott, sade jag. Jag förrer er nu till honom.

Platsen framför arsenalen var likaledes uppfylld med menniskor. Beväpnade skaror af Venetianare fyllde densamma och fraterniserade under lefverop för Venedig och republiken med marinsoldaterna. Under det att vi med möda trängde oss fram emellan mängden, sågo vi en man i en borgerlig mantel fort skaffa sig väg igenom menniskomassan. Vi igenkände honom begge på en gång. Det var Leopold.

— Du här? utropade han öfverraskad. Och, huru — äfven ni, Cornelia! ni på detta ställe?

— Vi lemnade det just nu, svarade jag infallande, för att förekomma hvarje svar eller fråga från Cornelias sida. Huru står till i staden?

— Bedröfligt, mycket bedröfligt, svarade han med en djup suck. Regeringen har abdikerat. Vi lemna Venedig. Allt är förloradt. Men hvad gör du här?

Jag lutade mig tätt intill honom och hviskade till honom allt det som hade passerat emellan mig och grefven. Han rodna-

de af vrede. Men derefter omfamnade han mig med hänyckning och tackade mig varmt för mitt bemödande att rädda Cornelia.

— Harry, hviskade han mig i örat, jag skall aldrig glomma den tjänst du visat denna herrliga qvinnal! Kanske se vi hvarandra aldrig mer! Lef väl! Var lycklig, ja jag önskar det uppriktigt. Du förtjenar Cornelia, du är henne värdig! Var lycklig uti hennes egande och tänk ibland, påminn henne ibland om mig!

Han omfamnade mig med tårar i ögonen. Derefter grep han Cornelias hand och kysste densamma med innerlighet. Vi voro djupt rörda. Nästa ögonblick trängde sig en folkhop emellan oss. Leopold hade försvunnit i trängsela.

Tigande fortsatte jag med Cornelia vägen till Rio del Arsenale och vinkade några gondolierer att de skulle göra sig färdiga till afresa. Derefter bad jag Cornelia stiga ned i gondolen. Hon såg på mig och skakade på hufvudet.

— Men Harry, Harry! utbröt hon, hvad är det som föregår? Hvarthän förer ni mig?

— Lita på mig, Cornelia, svarade jag. Inom några få minuter skall ni få återse er far!

Hon steg uti, under det hon oroligt och frågande betraktade mig. Jag tog plats bredvid henne.

— Till San Marco-platsen! befalide jag gondoliererne. Derefter lutade jag mig mot gondolkammarens hörn. Jag behöfde hvila och lugn. Jag var för lycklig, för upprörd; mitt hjerta slog, som om det ville sprängas. Ovillkorligt hade jag fattat Cornelias hand och höll den hårdt innesluten i min.

Cornelia satt bredvid mig och betraktade mig oafbrutet. Hon kunde gissa, att något utomordentligt hade passerat, men hon hade ingen aning om sanna förhållandet.

Slutligen lyftade jag min blick upp till henne, lycklig, berusad af hänyckning.

— Harry, utbröt hon darrande. Hvad går åt er? Tala! Jag besvär er!

— Jag är för lycklig, Cornelia, svarade jag med bäfvande stämma. Jag böjde mig ned och kysste hennes hand med stum förtjusning. Jag tror att tårar kommit mig i ögonen.

— Jag kände, att Cornelias hand darrade. Det förekom mig, som om jag hörde hennes hjerta slå.

— Cornelia, sade jag, ni skall få återse eder fader och broder, begge frie och lycklige.

— De äro icke i arsenalen? frågande hon bäfvande.

— De hafva aldrig varit der, svarade jag. Man har narrat er.

En mörk rodnad betäckte Cornelias ansigte. Hon darrade. Hon visste icke hvarthän hon skulle vända sina blickar. Hon anade det försåt man utöfvat emot henne.

— O min Gud! ropade hon, min Gud! Hvilken skam! Hvilken smälek! Han har ljugit för mig, och jag trodde den oförskämdel! O, huru dåraktig jag varit!

— Ni kunde ej annat, Cornelia! svarade jag, gripen af den djupaste rörelse. Ni måste ju tro hans ord. Tacka försynen, att jag kom i rättan tid, att rycka er bort från detta skymfande.

— Säg heldre från elände, död! utbröt hon utom sig. Tror ni, Harry, att jag skulle funnit mig värlös i denna människas händer? Jag hade sökt min räddning i hafvets vågor. — Harry, min dyra Harry, jag tackar er, ni är min skyddsengel!

Vid dessa ord hade hon fattat min högra med sina begge händer. Jag darrade af förtjusning och lycka. I Cornelias ögon läste jag den bekännelsen, att hon älskade mig.

I detta ögonblick ljöd från Markus-platsen ett ihållande, dånande rop: Lefve San Marco! Lefve Republiken! Lefve Italien! Och omedelbart derefter lade vi till vid Piazzettas strand. Jag lyftade Cornelia utur gondolen och bar henne mer än förde henne uppför kajens trappor. Cornelia stödde sig på min axel. Hon tycktes vara helt och hållet utmattad. Huru ljuf var icke denna börda. Jag var så hänförd af hänyckning, att jag knappt kunde gå.

Vi trängde oss fram emellan människomassan till café Partenopeo. Medan vi ännu voro några steg aflägsnade från densamma, hörde vi ett högt rop af glädje. Pietro störtade emot oss och slöt sina dyra syster i sina armar.

Straxt derefter visade sig Guiseppe med strålände ögon.

— Der är du ju, min dotter! ropade han. Hvilken ångest har jag ej uthärdat! Hvarför har ni dröjt så länge, signor Harry? Jag har varit uti en oafbruten dödsångest.

— Min far, sade Cornelia, sedan hon varmt omfamnat honom och i det hon pekade på mig, se här min räddare, min beskyddare! Utan honom hade du kanske aldrig återsett mig! Ea —

— Cornelia, afbröt jag den upprörda flickan, säg ej mera. Denne ömklige, fege äfventyrare är ej värd att nämnas. Alldrig bör ni vanhelga edra läppar genom att nämna denne eländiges namn, eller genom berättelsen om hans försåt. Detta ögonblick

bör egnas åt jubel och glädje. Intet minne af det förflutna!

En plötslig, allmän tystnad på den vida platsen kom mig att häpna och afledde de förskräckta blickar med hvilka Guiseppe och Pietro betraktat mig. Straxt derefter blottade den församlade mängden hufvudet och vi gjorde detsamma.

Man förkunnade i detta ögonblick från regeringspalatset österrikiska regeringens afträdande och republiken Venedigs oafhänghetsförklaring. Det var ett festligt, sublimt ögonblick. Intet ljud, ingen rörelse var hörbar.

Sedan proklamationen slutat, utbröt ett jubel, som aldrig ville taga slut. Alla omfamnade hvarandra, nobili och gondolierer, praktfullt smyckade damer och trasiga kannareggioter. Ett entusiastiskt rus har intagit alla. Hvem hade i detta ögonblick kunnat undandraga sig den allmänna hänförelsen, hvem hade kunnat ana, att efter denna jublets och allmänna försoningens scen skulle följa det mest hjertslitande sorgespel, en tid full af fasa och eländel!

Giuseppe och Pietro voro så rörda, att tårarne stodo dem i ögonen. De kunde ej finna ord för sitt öfverfyllda hjertas känslor.

— Min dotter, sade Giuseppe slutligen, jag vet ännu icke, uti hvilken fara du sväfvat. Men du är mig återgifven i mitt lifs heligaste, skönaste ögonblick! Från detta nu hafva vi upphört att vara en fattig, föraktad, obekant familj. Vi träda åter i besittning af det arf, som våra berömda förfäder kvarlemnade oss. Vårt namn skall återtaga den glans, som det burit under förflutna tider och hvilka nu ånyo skola upplifvas för Venedig. Du hade egnat dig åt klostret, min dotter, och jag hade stärkt dig i denna föresats. Jag löser dig nu från ditt löfte. Var fri, var vår i lyckans, likasom du varit det i nödens och förgätenhetens tid. Lef för oss, omgif oss med strålglansen af din höghet och värdighet. Gör du, om vi männer ej förmå det, din familjs namn ånyo till ett berömdt och oförgätligt!

— Ja, min far, det vill jag! utbröt Cornelia. Jag ville, likasom mitt fädernesland, begrava mig i natt och mörker. Nu, då det är pånyttfödt, då det uppvaknat till ny kraft och nytt lif, vill äfven jag öfvergifva ensligheten och egna min ungdom och kraft åt fäderneslandet! Denna slöja, symbolen på min försakelse, sönderrifver jag! Hadanefter vill jag bära mitt ansigte frif!

(Forts.)

